

Peter Hulényi

riaditeľ Odboru OSN a medzinárodných organizácií v systéme OSN
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
Hlboká 2, 833 36 Bratislava, Slovenská republika

Peter Mišík

Stály predstaviteľ pri OSN vo Viedni
Armbrustergasse 24, 1190 Wien, Österreich

V Košiciach 12. marca 2021

VEC: *Stanovisko Slovenskej astronomickej spoločnosti pri SAV k návrhu Medzinárodnej astronomickej únie k ochrane prirodzenej nočnej oblohy a regulácii využívania kozmického priestoru*

Vážený pán Peter Hulényi, vážený pán Peter Mišík,

Slovenská astronomická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied (SAS pri SAV) už vyše 60 rokov združuje profesionálnych a amatérskych astronómov, ako aj priaznivcov tejto vednej disciplíny, ktorá má na Slovensku dlhoročnú a bohatú tradíciu. Kľúčovou súčasťou astronomického výskumu sú pozorovania vesmírnych objektov, pre ktoré je nevyhnutná prirodzená nočná obloha. SAS pri SAV je už mnoho rokov veľmi aktívna v problematike ochrany pred svetelným znečistením a v spolupráci s inými organizáciami sa podieľala na založení troch parkov tmavej oblohy na Slovensku.

SAS pri SAV so znepokojením sleduje komerčné aktivity niektorých súkromných spoločností, ktoré za účelom pokrytia Zeme internetovým pripojením plánujú, respektíve už budujú megasústavy satelitov pozostávajúce z niekoľkých tisícov až desiat tisícov jednotlivých družíc. Množstvo umelých telies na obežnej dráhe okolo Zeme už v súčasnosti vážne obmedzuje astronomické pozorovania nielen v optickej, ale aj rádiovnej oblasti. Navyše narušujú prirodzený vzhľad nočnej oblohy, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou prírodného a kultúrneho dedičstva celého ľudstva.

Medzinárodná astronomická únia (IAU), organizácia, ktorá združuje takmer 12 000 profesionálnych astronómov zo 107 krajín sveta, sa tiež vážne zaoberá problematikou negatívnych dopadov megasústav satelitov na astronómiu. IAU v spolupráci s *UN Office of Outer Space Affairs (UNOOSA)* v októbri 2020 zorganizovala medzinárodnú konferenciu venovanú aj tomuto problému: *Dark and Quiet Skies for Science and Society*. Jedným z výstupov konferencie je rovnomenný dokument, ktorý podrobne popisuje dopady týchto sústav satelitov na astronomické pozorovania a tiež prináša návrhy na ich zmiernenie. Zhrnutie dokumentu (ako tzv. Conference Room Paper) bude prezentované na zasadnutí *Scientific and Technical Sub-Committee (STSC) UNOOSA Committee on the Peaceful Uses of Outer Spaces (COPUOS)* 19. – 30. apríla 2021. Pani prezidentka IAU, prof. Ewine F. van Dishoeck, vyzvala k získaniu širokej podpory národných delegácií COPUOS pre tento dokument tak, aby sa čo najviac krajín sveta stalo podporovateľmi tejto iniciatívy, alebo dokonca jej signatármi.

SAS pri SAV plne podporuje iniciatívu IAU a v mene všetkých svojich členov sa prihovára k udeleniu mandátu stálej delegácii COPUOS za Slovensko k oficiálnej podpore tohto dokumentu. Pozorovanie nočnej oblohy stálo na počiatku nielen vedecko-technického, ale aj umeleckého a spoločenského rozvoja ľudskej spoločnosti. Zachovajme a chráňme nočnú oblohu aj pre nasledujúce generácie, ktoré budú nositeľkami tohto rozvoja v budúcnosti.

S úctou

.....
doc. RNDr. Rudolf Gáls, PhD.
predseda SAS pri SAV